

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 15. Paupertas lucrosa, utilis &c. Symbola, similitudines. Testimonia Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

erymatus est Pontifex, suamque illi benedictionem impertijt. Cornelius in act. c. 2.

Num. 4.

Pauper est dives, nil ei deest, quia habet Deum.

Ex Veteri.

Crescere me fecit Deus in terra paupertatis meae. Gen. 41. 52. Cùm Joseph ex multa sua inopia ad magnas opes evectus, posteriori filio nomen Ephraim imponit, id est, *frugiferum.* Sylveira in Apoc. 2. 9.

Occidat unusquisq; fratrem, & amicum, & proximum suum: feceruntque filij Levi &c. Ex. 32. 27. S. Ambros. Annot. in Exodum: Sanctiora ad hoc munus eliguntur ministeria Levitarum, quorum portio Deus est. Nesciunt suis parcere, qui nihil suum norunt: quoniam sanctis omnia Deus. Spernunt ab amicis proventura bona, qui Deum possident. Seneca l. de consolat. ad Polib. adijce nunc, quod cùm semper prædices, chariorem tibi spiritu tuò Casarem esse; fas tibi non est, salvò Casare, de fortuna queri. Hòc incolumi salvi tibi sunt tui: nihil perdidisti: non tantùm siccòs oculos tuos esse, sed etiam lætos oportet. In hoc tibi omnia sunt. Adversus felicitatem tuam parum gratus es; si tibi quidquam, hòc salvò, flere permittis. Magis dic animæ, quæ Deum habet: in hoc (Deo) tibi sunt omnia, quoniam sanctis omnia Deus est. Parum refert amittere omnia, dum non perditur Deus. Did. Nis. Vit. Abr. l. 4. c. 3.

Tribus Levitica Jos. 13. 14. propriam possessionem non habebat; cæteris tamen omnibus ferè opulentior. Nam, si tribum Juda excipiamus, nulla fuit alia, quæ quadraginta octo urbes obrineret, ut Levitica. Jos. 21. 1. &c. Mendoza in 1. Reg. 1. Annot. 4. sect. 1.

Ego verò egenus, & pauper sum. Pl. 69. 6. Videamus, cùm sit cœlesti thesaurò ditissima, ubique se egenam, & pauperem dicit gloriosa paupertas. Utiq; quia Mundanas copias non habet; & intus, ubi est dives, semper ambit, semper desiderat, semper accipit; sicut dicit Apostolus: *fratres, ego me non arbitror apprehendisse.* Philipp. 3. 13. Vides meritò tales dici egenos, qui continuò acquirere gratiam divinitatis exoptant. Cassiodorus hic.

Veniat Dilectus meus in hortum suum. Cant. 5. 1. Quid clamas sponsa? hortus tibi vernat, in quo mel, lac, poma Punica, aromata, crocus; virent lilia, manant aquæ; nihil ad beatitudinem deest. Clamo, quia ille deest; quo absente nihil habeo: quò præsentem, etsi desint mihi omnia, deest nihil. Ut Jobo nihil desuit in summa rerum inopia, quia ei adfuit Deus; ità desunt mihi omnia in copia frugum, & florum; quia abest Jesus. Veniat Dilectus in hortum: alioquin hortus convertetur in desertum. Opes, nobilitas, eloquentia, plausus, deliciae, hortus sunt: sed si oratio aruit, si Christus à corde abcessit; solum mihi superest in

serico, & gloria, sepulchrum. Oliva t. 2. Strom. §. Veniat Dilectus.

Ficus non florebit. Habac. 3. 17. & addit: *ego autem in Domino gaudebo &c.* v. 18. Fatetur, se licet sibi omnia temporalia desint, dummodo Deum in anima sua habeat; spirituales lætitiâ, & consolationem, non amissurum; sed ex his omnibus laboribus victoriam reportaturum, ob eamque Deum laudaturum. Diez. conc. 2. D. 4. Epiph.

Ex Novo, & Patribus.

Apertò ore ejus invenies staterem. Matth. 17. 26. Ab ore piscis jussus est Petrus extrahere staterem: sunt enim omnes creaturæ Christi pauperibus pro crumena; quando & pisces noverunt nummos suppeditare. S. Bernardus s. 21. in Cant. non assumes Christi pauperes sola cœlestia possidere; quia ea sola audis in promissione: possident & terrena, *tantum nihil habentes, & omnia possidentes.* 2. Cor. 6. 10. Denique Fideli homini totus Mundus divitiarum est; totus planè: quia tam adversa, quàm prospera ipsius, æquè serviunt ei. Gen. 27. 28. *det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ, abundantiam frumenti, & vini.* Bæzat. 2. l. 12. c. 1. §. 5.

Scio paupertatem tuam, sed dives es. Apoc. 2. 9. S. Andreas Ep. Cesar. ab omnibus facultatibus exutus es; interim spiritualibus copijs affluus; utpote thesaurum absconditum in pectoris agro defossum servans. Sylveira hic.

Cùm Dei sint omnia, habenti Deum nihil deerit; si Deo ipse non desit. S. Cyprianus l. de orat. Dom.

Sapientia nihil alienum, nisi quod virtuti incongruum. Quocunque accesserit, sua omnia totus Mundus possessio est: quoniam totò eò quasi suo utitur. S. Ambros. ep. 44.

Perfectus servus Christi nihil præter Christum habet: aut, si quid præter Christum habet, perfectus non est. S. Hieron. ep. 1. ad Heliodorum.

Quid habet dives, si Deum non habet? quid non habet pauper, si Deum habet? S. August. s. 1. D. 5. Trinit.

§. XV.

Paupertas lucrosa, utilis &c.

Symbole, Similitudines.

Oves, & boves. Pl. 8. 8. Oves electum populum significant Christianum. *Pasce oves meas.* Joan. 21. 17. qui ideo comparantur ovibus; quia Mundi exuvias sine aliquò sensu doloris amittunt. Nam sicut ovis tondentem se non increpat; ità nec justus cupiditatem se expoliantis accusat. Cassiodorus hic.

Dentes tui sicut greges tonsarum. Cant. 4. 2. *Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum.* Matth. 10. 16. Non assimilantur ovium dentibus, sed ovibus ipsis: quia ovium induunt proprietates; nimirum simplicitatem, inno-

innocentiam, humilitatem, suoque pastori promptam subjectionem. Assimilantur autem non quibusvis ovibus; sed *quæ ascenderunt de lavacro*, propter duplicem munditiam, quæ in ovibus est, cum tonsa sunt ablata lana, quæ immunditiam contraxit, & in lavacro sunt tota. de Ponte hic Exh. 4. §. 2.

Tolle superflua, & salubria surgunt: utilitati accedit, quicquid cupiditati demis. Demus operam putationi: putetur cupiditas; ut virtus roboretur. S. Bernardus f. 58. in Cant.

Christus medetur sudoriferò lacrymarum, incisione venæ, & minutione sanguinis corrupti; ordinando divitiis damna rerum. S. Vincent. Ferr. f. 4. D. 17. Trinit.

Vitis. Lem: *Spoliata ditior*. Vel: *Paupertate feracior*. Picinelli.

Litera O. Lem: *E nihilo plurima*. Id. Aquila ad solem pene ipsum evecta. Lem: *Modo fruuntur oculi, ardeant pluma*. Id.

Arcus in arbore appensus chordâ disruptâ. Lem: *Fraçta magis feriunt*. Id.

Margarita extra concham. Lem: *Nuda caput pretium*. Bovius.

Testimonia ex Veteri.

Ecce universa terra coram te est. si ad sinistram ieris, ego dextram tenebo &c. Gen. 13. 9. q. d. si Occidentem elegeris, ego petam Orientem: si ad Meridiem habitare volueris, ego in septentrione sedem figam. Post hæc, cum alter ab altero discessisset, ait Dominus Abraham: *leva oculos tuos; & vide à loco, in quo nunc es, ad Aquilonem, & meridiem, ad Orientem, & Occidentem. Omnem terram, quam conspicias, tibi dabo, & semini tuo.* v. 14. 15. S. Chrylost. hom. 52. in Gen. iisdem verbis utitur misericors Deus, quibus & Patriarcha cessionem fecerat. Vidiisti, quantis cessit? & quanta est assecutus? vidiisti dignam divinâ bonitate munificentiam? Id. ib.

Nec ultra vocabitur nomen tuum Abraham; sed appellaberis Abraham, quia patrem multarum gentium constitui te. Gen. 17. 5. ait Deus Abraham, & suis circumciso. Alcuinus apud Glos. ordin. pro Deo aliquid perdere, lucrum est, non damnum. Did. Nifs. Viç. Abr. l. 6. c. 7. qui pro Deo pauca perdit, plura recipit.

Quia fecisti hanc rem; & non perperciisti filio tuo unigenito propter me &c. Gen. 22. 16. Abraham constituitur caput generationis Christi Matth. 1. 1. nam ille filium suum Deo obtulit in holocaustum; ideo Deus, qui dives est in misericordia, in superabundantem compensationem Filium suum illi dare decrevit. Solet enim magnificentissimus Deus præmijs merito proportionatum dare, & quibus ei obsequia præstamus, iisdem dona sua nobis communicare. Sylveira in Matthæi 1.

Ne descendas in Ægyptum; sed quiesce in terra, quam dixero tibi. Gen. 26. 2. Isaac, cum habitaret in terra Geraris, &, fame vali-

dâ ibi urgente, descendere vellet in Ægyptum; ut sibi, suæque familia: consuleret, à Deo retineatur. Et nihilominus divinum præceptum proprio commodo præferendum ratus, maluit mendicare in terra Chanaan, quam in terra Ægypti locupletari. Cæterum bona temporalia propter divinum obsequium delectanti neutiquam illa bona defuerunt. Subdidit enim: *sevit autem Isaac in terra illa; & invenit in ipso anno centuplum.* v. 12. Mendoza in 1. Reg. 3. Annot. 2. lect. 2.

Myses autem pascabat oves &c. Ex. 3. 1. Felix negotiatio, aliquid pro Deo relinquere: quia illud non amittes; sed potius duplicatum recipies. Dei mandatò Moyses tendens in Ægyptum, suas, in monte Horeb ducebat, oves reliquit. Quid tunc? an eas amittit? minime: sed potius sexcenta Israhelitarum millia exceptis parvulis, & mulieribus, ei in oves factæ; & scilicet eorum dux, & pastor. Sylveira in Luc. 4. c. 22. q. 2.

Noli timere filii mi: pauperem quidem vitam gerimus; sed multa bona habebimus. Tob. 4. 23. Quam multa? omnia. Suspice cælum, & numera stellas, si potes: sic erit patrimonium tuum. Habebimus, inquis, quando hæc erunt? non habemus, sed habebimus; interim contabesco. Futurum est; sed est omnino futurum: modicum, & cælum patet. Verum animalis homo, quidquid ventrem non saginat, spernit. Habebimus, sed regnam est, sed cælum est, sed Deus est. Sed nota: *multa bona habebimus; si timuerimus Deum.* Audin? non fat est inopia, ut bonis potiare: timor Domini coronam fabricat. Oliva 1. Strom. §. *volite timere pusillus grex* Luc. 12. 32.

Non confundas me ab expectatione mea. Pl. 118. 116. Scio, quia non confundes me ab expectatione mea: quia jam *substantia mea apud te est.* Pleniore tamen fiducia, quia tutiore conscientia, Dominum expectare potest; cui dicere datum est, substantia possessuuncula meæ, ô Domine, apud te est: quia facultates meas, vel tibi erogando, vel pro te contemnendo, in cælis thesaurizavi; & ad pedes tuos omnia mea deposui, sciens; quia potens es depositum meum non modò servare, sed etiam in centuplum restituere, & vitam æternam adjicere. Quam beati vos pauperes spiritu! qui juxta consilium admirabilis consiliarii, thesaurizastis vobis thesauros in cælo: ne, si in terra thesauri vestri remaneret, corda quæ vestra pariter putrescerent. *Ubi enim thesaurus tuus &c.* Matth. 6. 21. Guarricus Abb. f. de Adv. D.

Ficus non florebit. Habac. 3. 17. *ego autem in Domino gaudeo.* v. 18. *Super excelsa meo deducet me victor.* v. 19. Ecce tibi media in iactura omnium bonorum: nihil dolet justus homo, nullam tristitia vocem promittit; quin gaudet, ob gaudia ventura. S. Cyprianus ad Demetriadem: vinea licet fallat, & olea decipiat, & herbis siccitate morientibus æstuans corpus arefeat; quid hoc ad Christianos? quid ad Dei servos, quos paradus invitat; quos gratia omnis, & copia regni cælestis ex.

expectat? exultant semper in Domino, & mala, atque adversa, Mundi fortiter tolerant; dum bona & prospera futura prospectant. Baeza t. 3. l. 14. c. 3. §. 19.

Ex Novo.

Illi autem statim relictis retibus, & patre, secuti sunt eum. Matth. 4. 22. Nota: quantum recipiat homo pro illis, quae Dei causa dimittit. Petrus navem reliquit; cujus locò tabernacula totius Ecclesiae suscepit. Joannes Patrem; pro quo S. Mariam in matrem accepit. Sylveira hic.

Martha ergo, ut audivit, quia Iesus venit, occurrit illi. Joan. 11. 20. Dimittit Martha domum, dimittit sororem, dimittit consanguineos, & amicos; & inconstulata venit, cum superiorem potentia, & virtute, advenire cognovit. Dimittuntur bona, cum meliora proveniunt: & inapro summis, terrena pro coelestibus, humana pro divinis dimittere, ratio sic sana docet. Sim. Cas. l. 5. c. 15.

Divitibus hujus saeculi praecepe. 1. Tim. 6. 17. S. August. l. 25. de temp. praecepe &c. quia sunt divites alterius saeculi pauperes.

Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. Hebr. 10. 34. Vellera sine latione tolluntur ab ovibus: sic temporalia à viris sanctis sine omni dolore, & tristitia, tolluntur. Hugo Card. in Gen. 38.

Petrus unam domum reliquerat: nunc ubique terrarum erecta sunt templa in nomine ejus; quae sunt clarae domus. Theophylactus apud Did. Nis. Vit. Abr. l. 6. c. 7.

Ex Patribus.

Venenum charitatis est spes adipiscendarum, aut detinendarum rerum temporalium: augmentum ejus, est cupiditatis diminutio; perfectio verò, nulla cupiditas. S. August. quaest. l. 83. q. 36.

Non est ille tibi ablatum, qui dedit; quamvis tibi ablatum fuerit, quod dedit. S. August. in Ps. 32.

Libenter terrena amittamus, coelestia tueamur. Totum licet saeculum pereat; dum patientiam lucri faciam. Tertull. l. de pat.

Melius est, rem familiarem minui, quam salutem animae perire. Melius est amittere, quod, velimus, nolimus, aliquando perituum est. Melius est, sponte dimittere; quam id amittere, pro quo omnia dimittenda sunt. S. Hieron. ep. 11.

Dei amator mercator est optimus, foenerator egregius: dat, quod non potest retinere; ut recipiat, quod non potest amittere: dat modicum, ut recipiat centuplum: dat temporalem possessionem, ut recipiat hereditatem aeternam. S. Laur. Just. de charit. c. 11.

Polyanth. Sacra. Tom. II.

§. XVI.

Paupertatem ferendi alia motiva, & solatia.

Ex Veteri, & Novo.

Si fuerit Deus mecum, & dederit mihi panem. Gen. 28. 20. Antè Christi adventum major Dei cultus pendebat ex aristis: si spica creverat, litabant alacrius. Bacchus, & Ceres, victimis militabant: quot manipuli, tot hostiae Melchisedech Jacob est: non cum defert; sed cum recipit panem, & vinum. Ut pietatem intelligas Israelis, noli templum subire: horreum adi; quantum tritici illatum in domum, tantum thuris adolebitur in altari. At quam sanctiora Christianorum vota in Ecclesia sunt; quorum vox non injucunda, nec rara est: si non dederit mihi panem, erit mihi Dominus in Deum. Franciscus Benedictus, Ignatius, Deum amabant ardentius, cum arctum panem, & aquam brevem, illis Dominus dabat. Oliva l. 3. Strom. §. si fuerit Deus mecum &c.

Tribui autem Levi non dedit possessionem. Jos. 13. 14. Videtur; quòd Moyses erga Levitas parum affectus. Sed favit, dum non dedit; reliquis abundè largitus: quia saepe beneficium, non dare. S. Gregor. in Glossa: misericordiam Dei hereditas terrena nobis sublata est, ut hereditatem quaeramus in caelis. Naxera in Jos. 13. §. 9.

Factus est Dominus refugium pauperi. Ps. 9. 10. Pauper ille Dei est, qui, terrenam cupiditate vacuus, caelesti desiderat largitate distescere. Cassiodorus hic.

Si quaesieris eam, quasi pecuniam; & sicut thesauros effoderis illam. Prov. 2. 4. Qui thesauros effodit, eicit rudus terrestre; facit in altum foveam, donec thesauros attingat. Et qui thesauros sapientiae invenire desiderat, quidquid sibi terrenum inesse deprehenderit, expurget. V. Beda hic.

Angelus Domini excussit flammam ignis &c. Dan. 3. 49. Qui paupertatem cum gratiarum actione suscipiunt, pueris illis tribus similes sunt; qui in ignis fornacem regis imperio missi fuerunt. Sicut pueros illos non incendit ignis, sed dissolvit eorum vincula; sic eorum, qui in paupertate gratias agunt, solvuntur vincula peccatorum, & non incenduntur avaritiae igne. Nam & illis in igne ros illapsus est; & pauperibus divinae consolationis ros immittitur. S. Laurent. Just. de paupertate c. 3.

Et uni dedit quinque talenta. Matth. 25. 15. S. Gregor. hom. 9. in Evang. nullus est, qui veraciter dicat, talentum minimè accepit; non est, unde rationes ponere cogat: talenti enim nomine cuilibet pauperi etiam hoc ipsum reputabitur, quòd vel minimum accepit.

Ex Patribus, & aliis.

Nescit natura divites, quae omnes pauperes generat: neque enim cum vestimentis nascimur;